

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW WE WROCŁAWIU

ul. Władysława Łokietka 11, 50-243 Wrocław
tel. (71) 322 02 83, (71) 395 80 10

dwkz@dwkz.pl
ePUAP: /dwkz/skrytka
<http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/>

WUOZ.5140.107.2023.BL
polecony

Wrocław, dnia 11 grudnia 2023 roku

Na podstawie art. 13 § 1 ustawy z dnia 11.07.2014 r. o petycjach (Dz. U. 2018, poz. 870 t.j.), w związku z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022, poz. 840 t.j.) zawiadamiam o sposobie załatwienia Państwa petycji z dnia 16.09.2023 r. złożonej w dniu 19.09.2023 r.

Przedmiotem petycji złożonej w dniu 19.09.2023 r. jest wszczęcie i wpis z urzędu do rejestru zabytków krajobrazu kulturowego wokół Stawu Pawłowickiego w obrębie ulic Pawłowickiej, Jeziorowej i Sasankowej we Wrocławiu. Rozpatrując przedmiotową petycję, organ dokonał analizy wartości zabytku w świetle art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, definiującego zabytek jako nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową oraz stanu prawnego. Organ uwzględnił także zapis art. 3 pkt 14 ww ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zgodnie z którym „*krajobraz kulturowy - postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka;*”

Pawłowice leżą w pn-wsch. części Wrocławia w dzielnicy Psie Pole. Będący przedmiotem wystąpienia krajobraz kulturowy wokół Stawu Pawłowickiego w obrębie ulic Pawłowickiej, Jeziorowej i Sasankowej obejmuje kwartał wyznaczony ulicami Jeziorową od zach. i pd., ul. Sasankową od pn. i ul. Pawłowicką od wsch.. Zachodnią część kwartału zajmuje Staw Pawłowicki, który od pn. i zach. sąsiaduje z terenem zielonym-parkiem, od pd. z piaszczystą plażą, a od pn-wsch i pd.-wsch z terenem zabudowanym.

Inicjatorem budowy miasta-ogrodu Pawłowice była zawiązana w 1926 r. Gartenstadt Pawelwitz Siedlungsgesellschaft mbH. Projekt planu i domów sporządził w 1927 r. architekt Friedrich Wilhelm Reinsch, który pełnił jednocześnie rolę koordynatora, organizatora i kierownika prac. W kompozycji osiedla wykorzystano istniejące aleje ze starodrzewiem, zachowano ich pierwotny nieregularny przebieg, i nadano im rolę głównych ulic. Zabudowa osiedla zakładała powstanie 800 domów jednorodzinnych wolnostojących, bliźniaczych, szeregowych. Centrum osiedla, z budynkami użyteczności publicznej, leżące u zbiegu głównych alej, ujęto w formę trzech nieregularnych placów-skwerów. Największy z placów, o kształcie zbliżonym do trójkąta pełnił funkcję rynku. Miał na nim stanąć ratusz z budynkiem poczty i zieleńcem. Sąsiedował z placem na którym planowano budowę kościoła ewangelickiego i szpitala. W rejonie centrum planowano restaurację, szkołę ewangelicką i katolicką, straż pożarną, budynek hydroforni miejskiego systemu wodociągowego. Zakładano także powstanie miejsca do rekreacji: stadionu i jeziora. Osiedle nie zostało zrealizowane w całości. Do 1931 r. wytyczono układ urbanistyczny i zrealizowano ok. 10% domów, kościół ewangelicki, punkty usługowe, restaurację browaru Zakrzowskiego. W 1938 r. powstała nowa uproszczona pod względem kompozycyjnym i programowym wersja planu urbanistycznego, która rezygnowała z placów ze zwartą zabudową na rzecz domów wolnostojących i ograniczała program budowlany użyteczności publicznej. Staw Pawłowicki, na projekcie z 1927 r. opisany jako jezioro z wyspą, powstał z wyrobiska glinianego po dawnej cegielni, widocznego na mapach topograficznych z 1889 r., 1896 r. 1905 r., 1914 r., 1920 r. 1913 r., 1920 r.. Na planie F. W. Reinscha z 1927 r. po pd. stronie stawu została przewidziana piaszczysta plaża z obiektami towarzyszącymi. Teren po stronie pn.-wsch. i pd.-wsch. został podzielony na szereg prostokątnych działek o różnej wielkości, z budynkami jednorodzinnymi, tworząc regularny układ zabudowy. Na działkach usytuowanych po pn.-wsch. stronie stawu budynki mieszkalne usytuowano na skraju działek od strony ul. Sasankowej i ul. Pawłowickiej. Działki usytuowane po pd.-wsch. stronie stawu zaplanowano jako mniejsze, w układzie równoległym (w linii frontowej i w linii tylnej), z dojazdem od ul. Pawłowickiej. Zabudowa tych nieruchomości usytuowana była przy wsch. granicy działek. Zarówno na działkach usytuowanych po pn.-wsch. jak i po pd.-wsch. stronie jeziora zabudowa mieszkalna została odsunięta od linii brzegowej. Po stronie pn. i zach. teren przy jeziorze pozostawiono niezabudowany, z zaznaczonymi pojedynczymi kępami zieleni. Projekt nie został zrealizowany w formie z 1927 r. Na mapie geodezyjnej Pawłowic Planblatt 4 Kreis Trebnitz, Wendelborn, w skali 1:1000, nr 131 z 1936 r., dostępnej w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, widoczny jest staw z terenem po stronie wschodniej podzielonym na prostokątne działki z pojedynczą, rozrzuconą zabudową jednorodziną, odbiegającą od wcześniejszego regularnego układu.

Kolejny etap zabudowy i przekształceń Pawłowic nastąpił po 1945 r. W ich następstwie cechy wyróżniające układ i zabudowę w obrębie ulic Pawłowickiej, Jeziorowej i Sasankowej wokół Stawu Pawłowickiego zostały częściowo zatarte. Na obszarze po wschodniej stronie stawu

wprowadzono wtórne podziały parcel i powojenną jednorodzinną zabudowę. Wytyczono dojazdy służebne, założono nowe ogrodzenia. Budynki zostały docieplone, wymieniono stolarkę okienną, dobudowano balkony, zmieniono kształt otworów okiennych, wymieniono stolarkę okienną. Na elewacjach wprowadzono zróżnicowaną paletę kolorystyczną, a pierwotna kolorystyka została zmieniona w związku z poddaniem budynków termomodernizacji. Zatem przeprowadzone działania doprowadziły do częściowego przekształcenia historycznego układu funkcjonalno-przestrzennego i układu komunikacyjnego.

Staw Pawłowicki z parkiem w obrębie ulic Sasankowej, Pawłowickiej, Jeziorowej powstał na terenie zlikwidowanej cegielni. Nieckę po wyrobisku gliny zaadaptowano na staw i wybudowano na jego terenie wyspę. Po pd. tronie stawu wybudowano teren rekreacyjny-plażę z infrastrukturą towarzyszącą, która obecnie nie istnieje. Terenom po zach. i pn. stronie stawu nadano charakter parkowy i spacerowy. Jest on zatem dziełem poindustrialnym i wytworem cywilizacji, gdyż został historycznie ukształtowany w wyniku działalności człowieka. Należy zaznaczyć, że już na etapie projektowania był przeznaczony jako miejsce wypoczynku mieszkańców Pawłowic i funkcję tę pełni do dnia dzisiejszego. Dlatego też organ nie podziela też zawartych w petycji, że zapisy w projekcie planu mpzp nr 771, jak też inicjatywy WBO, przyczynią się do dewastacji parku. Należy podkreślić, o czym mówią autorki artykułu zamieszczonego w czasopiśmie naukowym „Architectus” 2000 Nr 2(8) „Miasto-ogród” Pawłowice we Wrocławiu. Problemy rewaloryzacji” W. Kononowicz i M. Ożóg, że atrakcją osiedla były elementy rekreacyjno-sportowe przyciągające również weekendowych turystów z Wrocławia. Należało do nich m.in. jezioro z plażą na południowym brzegu i z Zakładem Kąpielowym. Autorki zamieszczają rysunek archiwalny z 1927 r. z widokiem plaży z zakładem kąpielowym i wieżą z trampolinami.

Odnosząc się do uwag zawartych w uzasadnieniu petycji należy też wskazać, że organ nie podziela negatywnego stanowiska wnioskujących odnośnie zapisów projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nr 771 obszaru w rejonie ulicy Jeziorowej we Wrocławiu. Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków postanowieniem nr 448/2023 z dnia 18 sierpnia 2023 r. uzgodnił przedłożony przez Dyrektora Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia, działając w upoważnienia Prezydenta Wrocławia w trybie art. 17 pkt 6b, art. 24 i art 25 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022, poz. 503 ze zmianami) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nr 771 obszaru w rejonie ulicy Jeziorowej we Wrocławiu. Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków poddał analizie przedstawiony projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nr 771 i nie znalazł uzasadnienia dla odmowy uzgodnienia przedłożonego projektu mpzp. a tym samym dla spełnienia wniosku zawartego w treści petycji.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że procedura planistyczna przewidziana przepisami cytowanej powyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje możliwość udziału społecznego w procesie planistycznym poprzez możliwość składania przez osoby fizyczne i

prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej wniosków do planu (art. 17 ust. 11) oraz wnoszenia uwag do planu przy jego publicznym wyłożeniu przez każdego, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu, wyłożonym do publicznego wglądu (art. 18), zapewnia więc możliwość czynnego udziału społecznego w procesie planistycznym.

W tym miejscu należy też podkreślić, że w sentencji petycji zawarte jest stwierdzenie, że osoby występujące z petycją działają w interesie mieszkańców Osiedla Pawłowice. W trakcie rozpatrywania sprawy organ ustalił, że petycja podpisana została przez osoby, których nieruchomości bezpośrednio sąsiadują ze Stawem Pawłowickim. Dotyczy to działek 79/1, 78/9, 78/13, 77/2, 76/2 AM-19 obręb Pawłowice we Wrocławiu. Jak wyżej wskazano, w projekcie mpzp nr 771 przewidziany jest ciąg pieszy wzdłuż m.in. wschodniej linii brzegowej stawu. Każę to domniemywać, że składający petycję mają na względzie swój własny interes związany z poprowadzeniem ciągu pieszego w bezpośrednim sąsiedztwie ich parcel. Należy też wskazać, że pod petycją nie podpisała się żadna inna osoba będąca mieszkańcem Pawłowic. Należy też zaznaczyć, że już poprowadzone ścieżki wokół stawu, które powstały w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2018-2019 nie wzbudziły negatywnych odczuć mieszkańców.

Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków przeanalizował zasadność petycji pod kątem zachowanych wartości historycznych, artystycznych i naukowych przedmiotowego obszaru, a także drugiej, nie mniej istotnej przesłanki, a mianowicie interesu społecznego. Zdaniem organu nie występują przesłanki uzasadniające objęcie krajobrazu kulturowego wokół Stawu Pawłowickiego w obrębie ulic Sasankowej, Pawłowickiej, Jeziorowej, będącego fragmentem osiedla Pawłowice we Wrocławiu wyższą formą ochrony konserwatorskiej, jaką jest wpis do rejestru zabytków. Należy pamiętać, że wpis do rejestru zabytków nie jest jedyną możliwą formą ochrony konserwatorskiej. Kwartał w obrębie ulic Pawłowickiej, Jeziorowej i Sasankowej wokół Stawu Pawłowickiego jest elementem historycznego układu urbanistycznego dzielnicy Pawłowice we Wrocławiu ujętego w wojewódzkiej i w gminnej ewidencji zabytków, co zdaniem organu jest wystarczającą formą ochrony. Dodatkowo należy zauważyć, że z przepisów ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie da się wywieść obowiązku wpisania do rejestru wszystkich obiektów, spełniających legalną definicję zabytku. Ustawodawca przyjął, że wszystkie zabytki zasługują na zachowanie, ale tylko niektóre z nich zostają objęte wzmożonym reżimem ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków. Do rejestru wpisuje się zabytki o znaczeniu ponadregionalnym, o znacznych wartościach historycznych, naukowych i artystycznych, które wyróżniają się na tle sąsiadującej zabudowy wzniesionej w podobnym czasie lub analogicznej technice.

Biorąc powyższe pod uwagę Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków postanowił nie podejmować działań zmierzających do objęcia ochroną przez wpis do rejestru zabytków krajobrazu kulturowego wokół Stawu Pawłowickiego w obrębie ulic Pawłowickiej, Jeziorowej i Sasankowej we Wrocławiu.

Dolnośląski Wojewódzki
Konserwator Zabytków

Daniel Gibski

spełniono obowiązek wynikający z RODO

Klauzula Informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (dalej RODO) informujemy, że:

1. Administratorem danych osobowych jest Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków z siedzibą we Wrocławiu (50-243) przy ul. Łokietka 11, z którym można nawiązać kontakt:

- A. osobiście, poprzez umówienie wizyty;
- B. telefonicznie pod nr 71 343 65 01
- C. mailowo: dwkz@dwkz.pl
- D. korespondencyjnie: Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, ul. Łokietka 11, 50-243 Wrocław.

1. W sprawach związanych z danymi osobowymi można kontaktować się z inspektorem ochrony danych w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków we Wrocławiu:

Inspektor: Mateusz Adamczyk
Adres e-mail: jad@dwkz.pl
lub w siedzibie urzędu: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu, ul. Łokietka 11, 50-243 Wrocław.

2. Administrator gromadzi dane osobowe w celu realizacji zadań wynikających z obowiązującego prawa, w szczególności ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na podstawie art. 6 ust. 1 lit e RODO w celu przeprowadzenia postępowania administracyjnego. W związku z powyższym dane gromadzone dane osobowe mogą być przekazywane:

- A. podmiotom upoważnionym na podstawie obowiązujących przepisów prawa (np. Sądy, prokuratura, jednostki policji etc.);
- B. podmioty, które przetwarzają dane na podstawie zawartej przez Administratora umowy o przetwarzanie danych osobowych (np. kancelarie adwokackie reprezentujące Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, firmy informatyczne sprawujące nadzór nad siecią informatyczną, w której zapisane są gromadzone dane etc.)

3. Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże niepodanie danych niezbędnych do przeprowadzenia postępowania administracyjnego, m. in. takich jak imię, nazwisko, adres do korespondencji, w szczególnych sytuacjach nr PESEL może spowodować odmowę wszczęcia postępowania, wskutek braku możliwości ustalenia i identyfikacji strony postępowania administracyjnego w rozumieniu art. 28 kodeksu postępowania administracyjnego. Powyższe nie dotyczy jeżeli przepis obowiązującego prawa nakłada na stronę obowiązek wskazania określonych w danym przepisie prawnym danych identyfikujących tą osobę.

4. Zebrane dane nie będą przekazywane do Państw trzecich.

5. Dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego w pkt 3 celu przetwarzania, w tym również obowiązku archiwizacyjnego wynikającego z odrębnych ustaw i innych przepisów prawa.

6. Każdy, kogo dane osobowe są przetwarzane przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ma prawo do:

- A. dostępu do treści zgromadzonych danych;
- B. sprostowania danych;
- D. ograniczenia przetwarzania danych;
- E. przenoszenia danych;
- F. wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych.

7. Zgromadzone dane osobowe dane nie będą poddawane zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym również profilowaniu.

8. Każdy, kto uważa, że jego dane są przetwarzane w sposób nieprawidłowy ma prawo złożenia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych - ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa, tel. 606-950-000